

# Gaandeweg



**E**VENALS DE DRIE KLEINE KLEUTERTJES VAN HET KINDERLIED zitten drie organisten van Nîmes samen op een orgelbank, tijdens een gezamenlijk concert. De ene keer in de kathedraal, de andere in de (her-vormde) *Grand Temple*. Dan weer bespeelt de een de toetsen en de ander de registers en de koppelingen, terwijl de derde zich voorbereidt op zijn beurt, dan weer zijn de rollen omgedraaid. Soms zorgt het stadsbestuur voor een groot videoscherm waardoor het publiek het handen- en voetenwerk kunnen volgen van Hans, een lutherse Zweed, Michel, een Roomse Fransoos, en Evert, zeg maar een evangelische Bataaf.

We treden dan eendrachtig naar buiten voor een gezamenlijk muzikaal getuigenis, met composities die veelal spreken van christelijk geloof, van wat Jezus voor ons heeft gedaan, over de omgang met God de Vader. Daar is de orgelliteratuur nu eenmaal vol van.

## EENHEID EN GETUIGENIS

Is dat een mooi verhaal dat alleen maar in de muziek kan? Kunnen lutheranen, evangelischen en Rooms-katholieken ook samen het evangelie bekend maken aan wie niet in Jezus geloven? Is dit wellicht een noodzaak geworden, vanwege de ontkerkelijking en de dechristianisering van de samenleving waarin alle kerken samen een minderheid zijn geworden, althans wanneer men de praktiserende gelovigen rekt?

Jezus bad (en bidt nog steeds) voor zijn discipelen “dat zij allen één zijn...opdat de wereld gelove” (Johannes 17). Je zou zeggen, laten christenen die getuigen van het evangelie willen zijn, over kerkgrenzen heenstappen, zich met elkaar verbinden en gezamenlijk naar buiten treden. Getuigenis en eenheid zijn immers direct met elkaar verbonden? Nu zal ieder die Jezus volgt, dat wel beamen, de vraag is echter hoe die eenheid gestalte krijgt. Via een oecumenische organisatie van kerkgenootschappen? Via een officiële dialoog? Via een ‘oecumene van het hart’ van christenen uit diverse kerken die elkaars geloofsbeleving herkennen en samen uiting geven?

Nog spannender is de vraag hoe ver die eenheid ter wille van het evangelie reikt. Tot en met iedere kerk en iedereen die zich christen noemt? Soms zijn mensen die deze naam voeren het onderling zo oneens over de persoon van Jezus Christus, wat de verlossing inhoudt, wat evangeliseren betekent, en hoe men een christen wordt, dat het gewoon onmogelijk is om met eenzelfde verhaal naar buiten te treden, en dan ook nog op dezelfde manier.

## SAMEN EVANGELISEREN?

Het is de afgelopen decennia al een hele klus gebleken om alleen de evangelische christenen op dit aangelegen terrein dichter bijeen te brengen, om de handen ineen te slaan voor de zaak van het evangelie. Daarbij hebben de evangelische allianties in diverse landen een doorslaggevende rol gespeeld. (Een van deze allianties is Missie-Nederland.) Dat waren (en

zij nog altijd) platforms van toenadering en broedplaatsen van nieuwe initiatieven. In Europa zijn vrijwel alle allianties aangesloten bij de Europese Evangelische Alliantie (EEA).



Tijdens de algemene vergadering van de EEA in oktober 2017 in Praag stond ook de verhouding tot Rooms-katholieken op de agenda. Een zeer gevoelig onderwerp. Volgens sommigen valt daaraan niet langer te ontkomen. Zij pleiten op krachtige wijze voor een dialoog met Rome, voor samenwerking in de evangelisatie op landelijk en plaatselijk niveau, maar juist door hun klemtoon maken zij anderen schichtig, afkerig zelfs. In sommige landen hebben evangelischen lang niet zulke positieve ervaringen met Rooms-katholieke geestelijken. Bovendien zijn er belangrijke theologische verschillen over de kerk, de Mariadevotie, de sacramenten en zo meer.

Sommigen bepleiten een middenweg, die van de evangelisch-katholieke ‘conversatie’. (De term ‘dialoog’ is te beladen met connotaties van pluralisme en vrijzinnigheid.) In Nederland is zo’n conversatie al jaren bezig.

Op sommige momenten slaan beide groepen de handen ineen, zoals bij de manifestatie *The Passion*.



*Oecumenische bijeenkomst op een plein in Nîmes, een gezamenlijk getuigenis van Advent.*



De conversatie in Frankrijk heeft geleid tot een gezamenlijke publicatie van de Nationale Evangelische Raad en de RK Bisschoppen, *Evangeliseren vandaag*, waarin alle verschilpunten eerlijk worden besproken, ook de plussen en minnen van samenwerken in de evangelisatie. Feit is, dat overal in het land evangelische gemeenten en katholieke parochies inderdaad samen naar buiten treden, zoals in een Bijbelexpositie, of althans dezelfde methode gebruiken, zoals de Alfacursussen.

Anderen vinden dat ook dit te ver gaat. Zij willen wel samenwerken met individuele katholieken die Jezus liefhebben maar afstand houden tot de Roomse kerk.

Wij waren beiden aanwezig op de EEA-vergadering en maakten de spannende discussies mee. Er werd een mooie tekst aangenomen waarmee iedereen kon leven. Dachten we, want in december publiceerden de evangelische allianties van Spanje, Italië en Malta een open brief: wanneer men op Europees en mondiaal niveau nog meer toenadering zoekt tot Rome, zeggen wij onze deelname aan die allianties op.

## OVERAL EN ERGENS

Terug naar Nîmes. In november was Janna uitgenodigd voor de woordverkondiging in de Vrije Evangelische Kerk ter plaatse. De broeder die de dienst leidde, leidde haar in met de treffende opmerking dat Janna en haar man wel *pasteurs* zijn, maar dan ten dienste van meerdere gemeenten. Zo is het inderdaad. Bij zo'n bediening bestaat het gevaar dat je zo'n beetje tussen alle kerken door wandelt zonder dat je echt bij een daarvan hoort. Dan ben je overal en nergens. Dan groei je zomaar weg van de realiteit van de doorsnee gelovigen, van de eigenaardigheden van een plaatselijke gemeente, en leef je in een andere, parallelle wereld.

Ons daarvan bewust zijnde, kiezen we voor het model 'overal en ergens'. We zijn verbonden met de Evangelische Hervormde kerk in Nîmes. Zoals de naam al aangeeft, heeft deze gemeenschap een hervormde traditie en een evangelische spiritualiteit. Zij

behoort tot een unie van ongeveer vijftig gemeenten die in de loop van de vorige eeuw zijn ontstaan uit de Franse hervormde kerk, omdat zij niet wilden meegaan met de vrijzinnige theologie die daarin steeds meer de toon aangaf. Nog steeds gebeurt het dat een plaatselijke parochie zich losmaakt uit dat kerkverband (thans Verenigde Protestantse Kerk geheten), met name vanwege het recente besluit om de kerkelijke inzegening van homohuwelijken toe te staan. Zo'n 'noodgemeente' voegt zich doorgaans bij de Unie van Evangelisch Hervormden.

Deze kerken baseren zich op de aloude protestantse geloofsbelijdenis, desondanks is de volwassendoop steeds meer de regel. Zo ook in de kerk in Nîmes, dus was het voor haar geen probleem ons als Baptisten in haar midden op te nemen. We krijgen gelegenheden om onze bijdrage te leveren, bijvoorbeeld in de prediking. Bovendien is dit voor ons ook de dichtstbijzijnde kerk ter plaatse, zowel haar kerkgebouw als haar verenigingszaal bevinden zich op loopafstand.

## PASTORS EN LEEFTIJD

Tegelijkertijd staan we nog wel op de lijst van *pasteurs* van de Franse Baptistenfederatie, Janna in de categorie van retraités en Evert in de categorie gedetacheerden aan een theologische faculteit (in dit geval de ETF in Leuven). Toen we ons in Nîmes vestigden, lag het dus voor de hand dat we ons aansloten bij de plaatselijke baptistengemeente van onze Federatie. Daar bleek voor ons echter weinig tot niets te doen. In feite is dit een probleem dat alle *pasteurs* treft die niet langer een gemeente leiden. Ze worden geacht zich op de vlakke te houden voor wat betreft beleid, liturgie en onderwijs. Ze moeten hun eigen weg zien te vinden, maar dat is niet eenvoudig. We hebben de afgelopen tijd heel wat van deze *pasteurs* ontmoet en hierover met hen gesproken. Vele jaren waren hun identiteit en hun aanzien verbonden aan hun voorgangertaak. Nu die er niet meer is, vallen ze in een leegte, waarvoor geen voorzieningen waren getroffen. Hier is naar onze indruk behoefte aan een vorm van pastoraal meeleven waar nog amper aan gedacht is.

Eigenlijk is het een paradoxale situatie. Enerzijds wordt de levensverwachting steeds langer en komt de pensioengerechtigde leeftijd steeds hoger te liggen. Vorige generaties kenden maar weinig jaren van ruststand, thans is dit een hele nieuwe levensfase van enkele tientallen jaren voordat men echt oud en afhankelijk wordt. Anderzijds willen gemeenten liever jongere leidinggevenden die beter met de tijd mee kunnen gaan (denkt men).

Vele 65 of 66 of 67 of hoeveel dan ook 'plussers' hebben een goede gezondheid en nog heel wat energie – ook al gebiedt de natuur dat zij met hun vitaliteit anders omgaan en andere dingen doen dan iemand van 35 of van 45. Juist daardoor zijn ze complementair. Bovendien hebben zij vaak een rijke levenservaring en kennis opgebouwd waar helaas veel te weinig van wordt geprofiteerd bij gebrek aan structuren en kaders die zijn afgestemd op hun leeftijd.

Blijft over vrijwilligerswerk. In Frankrijk floreert het verenigingsleven dankzij de vrijwillige inzet van een heel leger van gepensioneerden. Cultuur, muziek, bescherming van de leefomgeving, allerlei vormen van sociaal werk, noem maar op. Ook Janna heeft in die sector een weg gevonden, in de Protestantse Vereniging voor Hulpverlening (A.P.A.). In dit netwerk van 130



vrijwillige vaste medewerkers zijn er opvallend veel hoogopgeleiden, mensen die belangrijke functies in het bedrijfsleven hebben vervuld, soms hoge posten hebben bekleed. Ze werken hand in hand met mensen uit alle lagen van de bevolking, samen op dezelfde golflengte van dienst aan de minderbedeelde rand van de samenleving. Dat is een mooie zaak.

## ERGENS IN LEUVEN

Voor wat betreft Everts bediening van onderwijs, hij is overal in Europa actief, juist omdat hij ergens verankerd is, namelijk aan de Evangelische Theologische Faculteit (ETF) in Leuven. Hij is 'nog niet aan de retraite' zoals de Fransen het uitdrukken, maar gezien zijn leeftijd is de aanstelling aan de ETF toch al wel aangepast. Hij blijft hoogleraar, zijn onderwijslast wordt echter drastisch gereduceerd. Het accent zal voortaan liggen op onderzoek, publicaties, missiologische netwerken en incidenteel onderwijs.

Bijgevolg heeft hij afgelopen najaar voor het laatst zijn vakken in het Bachelor-programma gegeven. Hij blijft alleen betrokken in het Master-programma en het doctoraatsprogramma. Op dit moment begeleidt hij als copromotor een Franse promovendus die dichtbij ons woont, in Aix-en-Provence. Daar geeft hij Hebreeuws aan de theologische faculteit *Jean Calvin*, een kleine structuur die nauw verbonden is met de Evangelisch hervormde kerken. Hij doet onderzoek op het terrein van Oude Testament en Messiasbelijdende Joden in Frankrijk.

## HER EN DER IN EUROPA

De afgelopen maanden stonden ook in het teken van 'overal'. Evert was her en der in Europa voor onderwijs over onderwerpen waarin hij zich nogal specialiseert. Sleutelwoorden daarvan zijn: *missie* (theologie en praktijk, evangelisatie, gemeentestichting), *Europa* (wortels van cultuur en samenleving, huidige ontwikkelingen in religie en samenleving, communicatie van het evangelie), *Israël* (verbondenheid Joden en christenen, de Messiaanse beweging, Joodse wortels en Bijbelse feesten).

In oktober gaf hij een drietal lezingen op de algemene vergadering van de EEA in Praag waarover wet het al hadden.

Eind oktober trokken we samen naar Nederland. Voor Missie-Nederland gaf Evert een lezing en deed hij mee aan een klankbordgroep integrale missie.

In november ging het naar het Duitse stadje Mosbach, voor de Europese leidersbijeenkomst van Operatie Mobilisatie.

Kort daarna gaf hij colleges op de Evangelische Theologische Faculteit in Vaux-sur-Seine (nabij Parijs), in het kader van haar Masterprogramma in missiologie en gemeentestichting, en tot slot een gastcollege aan de Theologische Hogeschool in Genève.

### Informatie over boeken, artikelen, conferenties:

[www.evertvandepoll.com](http://www.evertvandepoll.com)

Tel. (+33) 6 88 02 07 00 – Email [yvandepoll@orange.fr](mailto:yvandepoll@orange.fr)  
Thuisfront Commissie – Zoom 17-19, 8225 KL Lelystad –  
0320 22 60 54 – [tfcgaandeweg@gmail.com](mailto:tfcgaandeweg@gmail.com)  
Giften, IBAN – NL37 INGB 0008 3286 47 t.n.v. Evangelie-  
gemeente Reveil te Lelystad, o.v.v. Gaandeweg



*Aan het begin van zijn eerste lezing voor de Europese leidersbijeenkomst van Operatie Mobilisatie (OM), stelt Evert Janna voor, en vertelt hij het verhaal hoe zij in 1971 via deze organisatie in Frankrijk tot persoonlijk geloof is gekomen, en dat ze daardoor in contact is gekomen met degene die tot op de huidige dag aan haar zijde gaat. We hebben ons huwelijk dus onder andere aan OM te danken. De aanwezige OM-ers vonden dat wel een mooi verhaal en dat is het ook.*

## KORTE VOORUITBLIK

De komende maanden is er hopelijk tijd voor enig schrijfwerk. Onze Messiaanse vriend Robert blijft Evert bemoedigen om hem de Franse proefversie van het boek over de Feesten van Israël aan te leveren, hij wil daar graag een echt mooie tekst van maken.

Voor Janna is het een spannende periode. Zij probeert al lange tijd binnen het sociale werk van de A.P.A. ruimte te krijgen voor het doorgeven van het evangelie, aangezien deze stichting een protestantse signatuur heeft. Bijvoorbeeld door het aanbieden van cursussen aan vrijwilligers en hulpvragers die meer over het christelijk geloof willen weten.

Dit stuit bij de directie en het bestuur op heel wat tegenstand. Janna staat in dit streven steeds meer alleen. En dat terwijl men tegelijkertijd wel heel toegeeflijk is voor de wensen van moslims (halal voedsel, hoofddoek, en in de toekomst zeker nog wel meer). Mag het evangelie ter sprake komen en zo ja, op welke manieren? Het onderwerp blijft de komende tijd op de agenda staan, en op onze persoonlijk lijst van gebedspunten.

Begin maart hopen we naar Nederland te komen, voor bezoek aan familie en vrienden, gekoppeld aan twee lezingen van Evert: op 7 maart in de Adventskerk in Amersfoort, over *Jeruzalem en de toekomst van de gemeente*, en op 8 maart in de Reveilgemeente in Lelystad over *Waarom groeien gemeenten (niet)?* Beide bijeenkomsten beginnen om 20 uur.

## NIEUW JAAR

Lieve vrienden, we wensen u allen in *anno domini* 2018 de nabijheid en de zegen toe van de Here onze God, in welke omstandigheden dan ook. Om met de regels van het oude gezang te spreken: *[God] die wolken, lucht en winden wijst spoor en loop en baan, zal ook wel wegen vinden waarlangs uw voet kan gaan.*

Hartelijk en gaandeweg gegroet,

*Evert en Janna*